

KAJ LAHKO KOT OFTALMOLOG NAREDIM ZA SVOJEGA BOLNIKA S SLEPOTO ALI SLABOVIDNOSTJO?

Tim Nacionalnega centra za celovito rehabilitacijo slepih in slabovidnih,
Očesna klinika, UKCL

OSNOVNI KORAKI

Pojasni:

- naravo in potek bolezni
- prognozo bolezni
- poudari pomen rednih kontrol pri svojem oftalmologu

VSAK OFTALMOLOG MORA:

- Izvesti kategorizacijo po definiciji slepote in slabovidnosti veljavno v RS
- Osebo s slepoto ali slabovidnostjo vpisati v Register slepih in slabovidnih (<https://www.registerslepih.si>)
- Osebi, glede na potrebe, predpisati korekcijska očala

VSAK OFTALMOLOG MORA:

BOLNIKA POUČITI OZ. GA USTREZNO USMERITI GLEDE OSNOVNIH PRAVIC, KI IZHAJAJO IZ KATEGORIZACIJE PO DEFINICIJI SLEPOTE IN SLABOVIDNOSTI:

- Pravica do celovite rehabilitacije slepih in slabovidnih v NC CRSS na Očesni kliniki UKCL
- Za osebe, ki so v bolniških staležih, v procesih zaposlitvene ali poklicne rehabilitacije, v procesih ocenjevanja kategorije invalidnosti, za otroke in mladostnike s slepoto in slabovidnostjo, je **nujna napotitev** v NC CRSS na celovito rehabilitacijo.

VSAK OFTALMOLOG MORA:

BOLNIKA POUČITI OZ. GA USTREZNO USMERITI GLEDE OSNOVNIH PRAVIC, KI IZHAJAJO IZ KATEGORIZACIJE PO DEFINICIJI SLEPOTE IN SLABOVIDNOSTI:

- Pravica do včlanitve v Medobčinska društva slepih in slabovidnih (MDSS) in Knjižnico slepih in slabovidnih Minke Skaberne
- Možnost predpisa in/ali sofinanciranja drugih pripomočkov (lupa, filtri; lista tehničnih pripomočkov...)
- Za osebe s slepoto in slabovidnostjo (odvisno od kategorije slepote/slabovidnosti, odstotka telesne okvare, statusa – delovno aktiven, upokojen, otrok ...), so na voljo še druge pravice, kot npr. dodatek za pomoč in postrežbo, invalidnina za telesno okvaro, brezplačne vozovnice za javni promet, oprostitev RTV prispevka, dodatek za nego otroka, parkirna karta za invalide itd. Smotrna usmeritev na različne institucije: NC CRSS, MDSS, Centri za soc. delo ...

KATEGORIZACIJA

- Kategorizacijo po definiciji slepote in slabovidnosti opravi lečeči okulist avtomatično, ne samoplačniško in brez napotitev kamorkoli. Z zapisom kategorije v izvid, omogočimo urejanje pravic in vsaj deloma poskrbimo za svoje bolnike. Tisti, ki so že dalj časa slepi/slabovidni, pogosto niso več v specifični oftalmološki obravnavi oziroma je zdravljenje že zaključeno.
- Takšni bolniki so brez naše napotitve in usmeritve največkrat prepuščeni izključno svoji iznajdljivosti, ki pa v težki življenjski situaciji, velikokrat ne deluje.
- Kategorizacija, zabeležena na oftalmološkem izvidu, omogoča urejanje pravic, pridobivanje sofinanciranj za pripomočke, drugih ugodnosti ...

Kategorije	Vidna ostrina (Snellen)	Vidno polje	
I.	0.3 - 0.1		Slabovidnost
II.	< 0.1 – 0.05	zoženo vidno polje na 20 stopinj ali manj okrog fiksacijske točke ne glede na centralno ostrino vida	
III.	< 0.05 – 0.02	zoženost vidnega polja okrog fiksacijske točke na 5 - 10 stopinj ne glede na centralno ostrino vida;	Slepota
IV.	< 0.02 – zaznava svetlobe	zoženost vidnega polja okrog fiksacijske točke do 5 stopinj ne glede na centralno ostrino vida;	
V.	Brez zaznave svetlobe		

Tabela 1: Definicija slepote in slabovidnosti v Sloveniji

Na boljšem očesu, z najboljšo možno korekcijo.

REGISTER SLEPIH IN SLABOVIDNIH

Za vsakega bolnika, ki ima izgubo vida, kot je opredeljena v Definiciji slepote in slabovidnosti za RS, je lečeči okulist **zakonsko obvezan** bolnika s slepoto ali s slabovidnostjo vpisati v Register slepote in slabovidnosti

(<https://www.registerslepih.si>)

VČLANITEV V MEDOBČINSKA DRUŠTVA SLEPIH IN SLABOVIDNIH IN KNJIŽNICO SLEPIH IN SLABOVIDNIH MINKE SKABERNE

- Smiselno je spodbujati vključevanje v Medobčinska društva slepih in slabovidnih (MDSS).
- Tako osebe v lokalnem okolju pridobijo informacije o nujnih prvih korakih, ki jih morajo storiti in prvo pomoč pri preseganju svoje okvare in uveljavljanju z zakonodajo zagotovljenih pravic.
- Seznam Medobčinskih društev: <https://www.zveza-slepih.si/o-zdsss/kontakt/>

PRIPOMOČKI, KI JIH LAHKO PREDPIŠE VSAK OFTALMOLOG

- **Navadna korekcijska očala** za daljavo in bližino (predpis se ne izključuje s predpisom teleskopskih očal)
- **Predpis navadne ročne lupe** (predpis na 3 leta, izključuje možnosti predpisa drugih teleskopskih pripomočkov za bližino, ki se lahko predpišejo v breme Zavarovalnice)
- Predpis **bele palice** na 1 leto (tudi družinski zdravnik)
- Predpis **predvajalnika zvočnih zapisov** na 5 let
- Predpis **filtrskih očal** na 2 leti (otroci do 15. leta na 1 leto)
- Predpis: braillov pisalni stroj, braillova vrstica

SOFINANCIRANJE PRIPOMOČKOV: Lista tehničnih pripomočkov (ZIMI)

- Nabor različnih pripomočkov za osebe z (gluho)slepoto in slabovidnostjo.
- Omogoča delno sofinanciranje pri nakupu pripomočka v Sloveniji
- Pripada sofinanciranje različnih pripomočkov glede na kategorijo po def. slepote in slabovidnosti
- Vloga za tehnični pripomoček (dostopna na spletu) se odda na Upravno enoto z oftalmološkim izvidom, kjer je zapisana kategorija!
- Lista se posodablja na nekaj let. Za nekatere pripomočke (npr. mobilni telefon) potrebno potrdilo o usposobljenosti za rabo pripomočka (Zveza slepih in slabovidnih).

IZSEK Z LISTE TEHNIČNIH PRIPOMOČKOV:

TP-0016	govoreči indikator svetlobe in barv	7 let	3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna okvara sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; starost najmanj sedem let	200,00 EUR
TP-0017	prenosna elektronska lupa	7 let	1., 2., 3. ali 4. kategorija slepote in slabovidnosti; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna okvara sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; starost najmanj šest let oziroma vpis v prvi razred osnovne šole	450,00 EUR

Drugi pripomočki, npr.: mobilni telefon, programski vmesniki za branje zaslona in povečavo, govoreči pripomočki (kuhinjska/osebna tehtnica, termometri, merilci krvnega tlaka, ure ...)

PRAVICA DO PSA VODIČA:

- Pripada osebam uvrščenim v 3., 4., 5., kategorijo po definiciji slepote in slabovidnosti
- S strani oftalmologa potreben zapis kategorizacije v oftalmološkem izvidu.
- Oseba potrebuje tiflopedagoško poročilo - ocena področja orientacije in mobilnosti (samostojno gibanje)
- Vlogo z vso potrebno dokumentacijo vloži oseba s slepoto na ZZZS, Oddelek za medicinske pripomočke
- S strani področnega oftalmologa smotrna napotitev v NC CRSS na celovito rehabilitacijo (predvsem zaradi tiflopedagoškega poročila in treninga orientacije in mobilnosti – raba bele palice in drugih metod)

NC CRSS – ostali strokovnjaki

- MEDICINSKA SESTRA
  - Preizkus optičnih pripomočkov
  - Šola rabe pripomočkov in ostankov vida
- SOCIALNA DELAVKA
  - Urejanje pravic in ocena socialne mreže
- TIFLOPEDAGOGINJA
  - Tiflopedagoška ocena in priprava tiflopedagoškega poročila (ocena viz. funkc., rabe ostalih čutil in stopnje samostojnosti po rehabilitacijskih področjih)
  - Tiflopedagoška obravnava (v centru ali na terenu) po rehabilitacijskih področjih (vsakodnevne aktivnosti; orientacija in mobilnost; raba IKT ...)
  - Rehabilitacijske skupine
- PSIHOLOGINJA
  - Psihodiagnostika
  - Psihoterapevtska obravnava posameznika in družine
  - Skupinska psihoterapevtska obravnava

NAPOTITEV V NC CRSS na celovito rehabilitacijo slepih in slabovidnih

- VZS: 2555 P/K (celovita rehabilitacija slepih in slabovidnih)
- Napotuje izključno oftalmolog
- Stopnje nujnosti:

NUJNO	ZELO HITRO	HITRO	REDNO
/	Nenadna izguba vida	Zaposleni, študenti, otroci in mladostniki do 18. leta	Vsi ostali (upokojenci, ponovne napotitve ...)

NC CRSS – NACIONALNI CENTER ZA CELOVITO REHABILITACIJO SLEPIH IN SLABOVIDNIH

Očesna klinika, UKCL

Nacionalni center za celovito
rehabilitacijo slepih in slabovidnih

Grablovičeva ul. 46

1000 Ljubljana

Tel: 01/5221705

E-pošta:

narocanje.crss.ocesna@kclj.si

